

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI



XALQARO IQTISODIYOT VA BIZNES
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	300000	Ijtimoiy fanlar, jumalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	310000	Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
Mutaxassislik:	70410102	Iqtisodiyot

Samarqand-2025

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar	
X132306	2025 - 2026	3	6	
Fan modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari		
Tanlov	O'zbek	6		
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
Xalqaro iqtisodiyot va biznes	90	90	180	
1.				
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad - jahon iqtisodiyotining rivojlanish tendentsiyalarini, xalqaro biznes uchun ishbarmonlik muhitini shakllantirish omillarini o'rganish; - iqtisodiyotning ochiqligi va mamlakat milliy iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash; - xalqaro mehnat taqsimoti va uning yangi turlarining jahon iqtisodiyotini shakllantirishdagi rolini, sanoat kooperatsiyasi shakllarini, kompaniyalarning xalqaro ixtisoslashuvini o'zgartirish va raqamlashtirish ta'sirida biznes modellari aniqlash; - xalqaro biznesni shakllantirish va rivojlantirishning zaruriy shartlari sifatida xalqarolashuv va transmilliylashuv jarayonlarining shakllari, modellari, yo'nalishlari, rivojlanish xususiyatlarini o'rganish; - globallashuv, deglobalizatsiya jarayonlari oqibatida xalqaro kompaniyalarning biznes modellari rivojlantirish oqibatlari va imkoniyatlarini o'rganish; Fanning vazifasi –yuqorida keltirilgan maqsadga erishish uchun magistrlar xalqaro iqtisodiyot va biznesda korxonalarda ishlab chiqarishning iqtisodiy samaradorligi ko'rsatkichlarini tavsiflash, iqtisodiy tahlil qilish, tavakkalchilik xatarini, shuningdek rivojlanishning ichki va tashqi omillaridagi o'zgarishlarini hisobga olgan holda bu sohada biznes yuritish yanada uni rivojlantirish imkoniyatlaridan foydalanish va iqtisodiy barqarorligini ta'minlash bilan bog'liq jarayonlarni o'rganish. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-Mavzu. “Xalqaro iqtisodiyot va biznes” kursining predmeti va metodikasi. Xalqaro iqtisodiyot va biznes kursining mavzusi. Xalqaro iqtisodiyot va biznes kursi metodologiyasi. Xalqaro iqtisodiyot va biznes kursining tuzilishi.			

2-Mavzu. Jahon iqtisodiyoti. Xalqaro biznesning muhiti. Mamlakatning milliy iqtisodiy xavfsizligi

Jahon bozori, jahon xo'jaligi, jahon xo'jaligi mohiyati, shakllanish bosqichlari. Ob'ektlar va sub'ektlar. Jahon iqtisodiyotining rivojlanish tendentsiyalari.

Ochiq iqtisodiyot tushunchasi, ochiqlik mezonlari, ko'rsatkichlari, omillari, afzalliklari va kamchiliklari. Mamlakatning milliy iqtisodiy xavfsizligi bilan aloqasi. Jahon iqtisodiyotining rivojlanish jarayonlari tomonidan milliy iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashning zaruriy shartlari, tahdidlari.

Xalqaro biznes (tadbirkorlik): mohiyati va xususiyatlari. Xalqaro biznes muhiti. Xalqaro biznes muhitini shakllantiruvchi omillar. Xalqaro biznes rivojlanishining siyosiy va huquqiy jihatlari. Xalqaro biznes rivojlanishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-madaniy va axloqiy omillar. Jahon iqtisodiyotida rivojlanayotgan jarayonlar ta'sirida xalqaro biznesni rivojlantirish uchun iqtisodiy, siyosiy va texnologik muhitni o'zgartirish.

3-Mavzu. Xalqaro mehnat taqsimoti(XMT) va uni raqamlashtirish sharoitida modifikatsiya qilish

Xalqaro mehnat taqsimoti mohiyati, shakllari, turlari, omillari, Xalqaro iqtisodiyot va biznes rivojlanishidagi roli. Ishlab chiqarish omillarining xalqaro bo'linishi. Xalqaro ixtisoslashuv: tushunchasi, turlari (tarmoqlararo, tarmoq ichidagi, korxona ichidagi, texnologik), yo'nalishlari, asosiy yo'nalishlarni ishlab chiqish davriyligi. Ishlab chiqarishning xalqaro kooperatsiyasi, korxonalar o'rtasidagi hamkorlik tushunchasi, shart-sharoitlari, roli, usullari. Xalqaro hamkorlik shakllari. Xalqaro ishlab chiqarish kooperatsiyasi. XMT rivojlanish tendentsiyalari. 21-asrda XMT modifikatsiyasini belgilovchi omillar va xalqaro biznes.

XMT ning yangi turlari va modellari. Korxona ichidagi mehnat taqsimoti. Korxonalararo mehnat taqsimoti. Ishlab chiqarish jarayonining xalqaro bo'linmasi. Xalqaro texnologik mehnat taqsimoti. Raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes transformatsiyasi. Mamlakatlarning xalqaro ixtisoslashuviga yondashuvlarni belgilovchi xalqaro savdoni rivojlantirish nazariyalari. A.Smitning mutlaq ustunliklar nazariyasi. D. Rikardoning qiyosiy ustunliklar nazariyasi. "Xeksher-Olin" ning neoklassik modeli. V. Leontyevning paradoksi. Xalqaro savdoning standart modeli. Xalqaro savdoning muqobil nazariyalari.

4-Mavzu. Jahon iqtisodiyotida baynalmillashuv va transmilliy lashuv

Iqtisodiy faoliyatning baynalmillashuvi, ayirboshlash, kapital, ishlab chiqarish: baynalmillashtirishning mohiyati, xususiyatlari, shart-sharoitlari, shakllari, modellari.

Xalqaro kompaniyalarning global strategiyasi. Ishlab chiqarish va kapitalni izchil mikroiqisodiy baynalmillashtirish modeli, baynalmillashtirish usullari (eksportga yo'naltirilgan; kapitalda ishtirok etish bilan bog'liq bo'lmagan; o'z kapitali ishtiroki), shakllari. Ishlab chiqarish va

kapitalning transmilliylashuvi. Kapitalning konsentratsiyasi va markazlashuvi; kontseptsiyasi, rivojlanish shartlari, yo'nalishlari (xalqaro gorizontal va vertikal integratsiya, diversifikatsiya).

Transchegaraviy (xalqaro) qo'shilish va qo'shilish (transchegaraviy qo'shilish va sotib olish); tushunchasi, turlari. Kapitalni, ishlab chiqarishni milliy iqtisodiyot darajasida va jahon iqtisodiyotida konsentratsiyalash va markazlashtirish tendentsiyalari.

5- Mavzu. Xalqaro iqtisodiy integratsiya va xalqaro hududiylashuv

Xalqaro iqtisodiy integratsiya (X.I.I.) tushunchasi, rivojlanish shartlari, maqsadlari, shakllari, ta'siri (statik, dinamik, siyosiy), X.I.I.ning afzalliklari va salbiy oqibatlari. Integratsiya siyosati: tamoyillari va tuzilishi.

Xalqaro iqtisodiy integratsiya nazariyalari. Xalqaro rayonlashtirish: tushunchasi, shakllari. Mintaqaviy savdo shartnomalari (MSSH) tushunchasi, afzalliklari, dinamikasi va rivojlanish tendentsiyalari. Mintaqalararo va bloklararo MSSH lar. Mintaqaviy keng qamrovli iqtisodiy hamkorlik (RCEP), G'arbiy Evropada integratsiya. Yevropa Ittifoqi (EI). Shimoliy va Lotin Amerikasidagi integratsiya jarayonlari. AQSh-Meksika-Kanada kelishuvi (USMCA): tadbirkorlikni rivojlantirish uchun yangi shartlar.

Osiyo-Tinch okeani mintaqasidagi integratsiya jarayonlari: Janubi-Sharqiy Osiyo davlatlari uyushmasi (ASEAN), Osiyo-Tinch okeani iqtisodiy hamkorligi (APEC) forumi, Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi (MDH). Rossiya va Belarusiya (AQSh) ittifoq davlati. Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqi (YEOI), RTS EAEU va a'zo mamlakatlarda xalqaro biznesni rivojlantirish imkoniyatlari.

6- Mavzu. Globallashuv va globalizatsiya. Jahon iqtisodiyotidagi global muammolar

Globallashuv tushunchasi, shart-sharoitlari, omillari, rivojlanish yo'nalishlari, oqibatlari. Raqamli globallashuv. Globalizatsiya ijtimoiy-iqtisodiy hodisa sifatida, rivojlangan mamlakatlarda va bozorlari rivojlanayotgan mamlakatlarda namoyon bo'lish shakllari. Biznesni mahalliy lashtirish. Deglobalizatsiya: mohiyati va oqibatlari. Jahon makromintaqalarining globallashuvi va integratsiyasini kuchaytirish.

XXRning "Bir kamar, bir yo'l" (OBOR) va "Xalqaro ishlab chiqarish kooperatsiyasi" tashabbuslari doirasida amalga oshirilgan globallashuvning yangi modeli. Jahon iqtisodiy rivojlanishining global muammolari va ularni hal qilishda mamlakatlar hamkorligi. Raqamlashtirish, pandemiya oqibatlari bilan bog'liq muammolar.

Yashil iqtisodiyot. Aylanma iqtisodiyot global muammolari hal qilish va rivojlantirishning innovatsion modeli sifatida: xalqaro kompaniyalarning xususiyatlari, namoyon bo'lish shakllari va yangi biznes modellari.

7- mavzu. Davlatning tashqi iqtisodiy siyosati. Xalqaro biznesni davlatlararo tartibga solish

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasidagi dotsent I. Salamov va kafedra katta o'qituvchisi R. Kudratovlar tomonidan 70410102- "Iqtisodiyot" mutaxasssligi uchun "Strategik rejallashtirish" fanidan tayyorlangan fan dasturiga

TAQRIZ

Hozirgi kunda milliy iqtisodiyotning turli sohasida ishni reja i tashkil qilish masalalarida "Strategik rejallashtirish" fani muhim ahamiyat kash etadi.

Taqdim etilgan "Strategik rejallashtirish" fan dasturi magistraturaning 70410102. Iqtisodiyot mutaxasssligi uchun mo'ljallangan, o'quv rejada tanlov fanlar blokidan o'tin olgan, ushbu fanni o'zlashtirish uchun 40 soat ma'ruza, 50 soat amaliy dars va 90 soat mustaqil ta'lim vositalari ajratilgan.

"Strategik rejallashtirish" fani o'quv dasturi aniq tuzilma va taqdimot mazmoriga ega. Unda fanning maqsad va vazifalari, kutilayotgan o'quv natijalari, ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarning mavzu mazmunini ko'rsatilgan. Magistratura tayyorlash talablariga javob beradigan talabalarining mustaqil ishlariga alohida e'tibor qaratilgan.

Fanning mazmunini strategik rejallashtirishning asosiy jihatlarini tashkilotning tashqi va ichki muhitini tahlil qilish, strategik maqsadlarni shakllashtirish, strategiyani ishlab chiqish va amalga oshirish, shuningdek, strategik qarorlar samaradorligini baholashlarni qamrab oladi. Fanning ushbu ta'limot yuqori darajada taqdim etilgan bo'lib, strategik rejallashtirishning nazariyasi mavzulari va amaliy mashg'ulotlari talabalarda amaliy bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish uchun xizmat qiladi.

Umsuman olganda, "Strategik rejallashtirish" fan dasturi qo'yilgan talablarga javob beradi, undan 70410102-Iqtisodiyot mutaxasssligi talabalarini o'qitishda fan dasturi sifatida foydalanish uchun tavsiya etaman.



Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasida katta o'qituvchi, i.f.n. R. Kudratov tomonidan 70410102- "Iqtisodiyot" mutaxassisligi uchun "Xalqaro iqtisodiyot va biznes" fanida tayyorlangan fan dasturiga

TAQRIZ

Uzbekiston Respublikasi oldida turgan muhim strategik vazirlardan biri oshib iqtisodiyotni shakllantirish orqali milliy iqtisodiyotni jahon ko'lamiga bilan integratsiyalashuvini ta'minlash va globalizatsiya hamda xalqaro mehnat taqsimoti afzalliklaridan samarali foydalanishdir. Bu dolzarb muammoni muvaffaqiyatli yechish mamlakatimizning xalqaro iqtisodiy munosabatlarni yanada rivojlantirishi, ularning samaradorligini oshirishni talab qiladi. Shuning uchun ham iqtisodiyotni o'rnatish va modernizatsiya qilish jarayonlari davom etayotgan hozirgi kunda "Xalqaro iqtisodiyot va biznes" dasturi yanayam tomonlama chuqur o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi.

"Xalqaro iqtisodiyot va biznes" fan dasturi jahon iqtisodiyotining rivojlanish tendentsiyalarini, xalqaro biznes uchun ixtilafliklar munosabatlari shakllantirish omillari, xalqaro mehnat taqsimoti va uning yangi turlarini, jahon iqtisodiyotini shakllantirishdagi roli, sanoat kooperatsiyasi shakllarini, kompaniyalarning xalqaro ixtisoslashuvini o'zgartirish va raqamlashtirish usullarida biznes modellari aniqlash, globalizatsiya, deglobalizatsiya jarayonlari oqibatida xalqaro kompaniyalarning biznes modellari rivojlantirish oqibatlari va imkoniyatlarini o'rganish kabi dolzarb mavzularni qamrab olgan.

Ushbu mavzular talabalarga xalqaro talabarga mos keladigan nazariy bilimlarni berish va ularda hozir iqtisodiyot sharoitida ko'p sonli muqobil iqtisodiy yechimlar ichidan eng samarali variantni tanlab olish hamda ularni asoslangan iqtisodiy taktikalar ishlab chiqish ko'nikmalarini shakllantirish uchun xizmat qiladi.

Umuman olganda, taqdim etilgan fan dasturi qo'yilgan davlat talabalariga javob beradi, undan 70410102- Iqtisodiyot mutaxassisligi magistrantlarini o'qitishda fan dasturi sifatida foydalanish uchun tavsiya etiladi.

imzosi "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasida
Mudiri, I.f.n., professor

Mirzayev Q.J.



Handwritten signature of the professor.

Jahon iqtisodiyotida tartibga solishning milliy, ikki tomonlama, millatlararo, xalqaro darajalari. Davlatning tashqi iqtisodiy siyosati: mohiyati, turlari, ob'ektlari, tuzilishi. Liberalizatsiya va proteksionizm, xalqaro biznesni rivojlantirish oqibatlari.

Davlat tomonidan tartibga solishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi: vositalari, tartibga solish shakllari (to'g'ridan-to'g'ri va bilvosita), tartibga solishning iqtisodiy va ma'muriy usullari (tarif, notarif, soliqliq, bojxona, valyuta, moliyaviy), institutsional tuzilma. Xalqaro kompaniyalarning eksport va investitsiya faoliyatini rag'batlantirish, migratsiya oqimlarini tartibga solish vositalari va usullari. Ikki tomonlama soliqqa tortishning oldini olish bo'yicha xalqaro shartnomalar. Xalqaro iqtisodiy tashkilotlarning jahon iqtisodiyotini rivojlantirish va xalqaro biznesni tartibga solishdagi roli.

Antidumping, kompensatsiya va maxsus bojlarni joriy etish shartlari va mexanizmi. Xalqaro va mintaqaviy valyuta-moliya tashkilotlari (Jahon banki guruhi, YeTTB, ETB) tomonidan kredit faoliyati va biznesni moliyalashtirish.

8-Mavzu. Xalqaro biznesni rivojlantirish strategiyalari

Xalqaro biznesni rivojlantirish strategiyalari: konsentrlangan o'sish (bozordagi mavqeni mustahkamlash, bozorni rivojlantirish, mahsulot ishlab chiqarish), integratsiyalangan o'sish (teskari va to'g'ridan-to'g'ri vertikal integratsiya), diversifikatsiyalangan o'sish (markazlashtirilgan, gorizontial va konglomerat diversifikatsiyasi), qisqartirish ("hosil", tugatish, kamaytirish, xarajatlarni kamaytirish). Biznesni rivojlantirish strategiyasining afzalliklari va kamchiliklari. Xalqaro kompaniyalarning investitsion strategiyalari.

Transchegaraviy kompaniyani rivojlantirish strategiyasi va xalqaro kompaniyalar uchun investitsiya strategiyasi sifatida. Kompaniyalarning integratsiyalashuv darajasi (nol, qisman, to'liq) va kompaniyalarning faoliyat sohasini integratsiyalash variantlari. operatsiyalari mexanizmlari va transchegaraviy operatsiyalarini amalga oshirish tartibi. M&Aning kompaniya rivojlanishi uchun ijobiy va salbiy oqibatlari. Bitim to'g'risida ommaviy e'lon qilishdan oldin va keyin kompaniyalarni M&A dan himoya qilish turlari va mexanizmlari. Biznesni raqamlashtirish bo'yicha strategiyalar: raqamli va an'anaviy xalqaro kompaniyalar.

9-mavzu. Xalqaro tadbirkorlikning (biznesning) tashkiliy-iqtisodiy shakllari.

Xalqaro kompaniyalar va boshqaruv tizimlari integratsiyasining tashkiliy-iqtisodiy shakllari. Xalqaro korporatsiya va uning turlari. Xalqaro xolding (moliyaviy, boshqaruv). Xalqaro tashvish, konglomerat, ishonch.

Kompaniyalararo shartnomalar kompaniyalar birlashtirilishi qurilishning tashkiliy va integratsiya shakllari sifatida: kartel, hovuz, sindikat, konsorsium, alyans, assotsiatsiya.

Xalqaro moliyaviy va sanoat guruhlari mohiyati, shakllanish yo'llari, turlari, boshqaruv tuzilmasi va tashkiliy tuzilmasi.

Ishlab chiqarish va tarqatishni tarmoq tashkil etish. Kompaniyalarning mikro integratsiyalashuvining yangi tarmoq tashkiliy shakllari: o'zaro hamkorlikning tarmoq mexanizmligiga asoslangan faoliyatni kvaziintegratsiya va muvofiqlashtirish (biznesni tashkil etishning tarmoq shakllari va firmalararo tarmoqlar, klasterlar, xalqaro strategik alyanslar, virtual korxonalar, platforma biznes modellari va ekotizimlar). Klaster ishlab chiqarishni tashkil etish. Transmilliy va transchegaraviy klasterlar. Xalqaro strategik ittifoqlar: tushunchasi, turlari, yaratilish motivlari, rivojlanish xususiyatlari. Virtual korxonalar biznesni tashkil etish shakli sifatida. Platforma biznes modellari va ekotizimlari. Xalqaro kompaniyalarning shakllanishi va rivojlanish bosqichlari.

10-Mavzu. Global iqtisodiyotdagi ko'pmillatli korxonalar

Ko'p millatli korxonalar - kiritish mezonlari, tasnifi, turlari. Transmilliylik indeksi, MNE xalqarolashuv indeksi, tarmoq tarqalishi indeksi. MNEning xususiyatlari: xalqarolashuv, kapital migratsiyasi va firma ichidagi mehnat taqsimotiga asoslangan xalqaro ishlab chiqarish tizimining shakllanishi, ishlab chiqarish va savdoni GVK orqali tashkil etishning taqsimlangan modeli; faoliyatni diversifikatsiya qilish va globallashuv; ko'p millatli va global raqobat; transfer narxlar (konseptsiya, narxlarini belgilash usullari, foydalanish maqsadlari), osh (bosh) kompaniya, xorijiy bo'linmalarining shakllari (filial, sho'ba korxona, assotsiatsiya). Xalqaro korporatsiyalar faoliyatini tartibga solish.

11-mavzu. Xalqaro bank faoliyatining tashkiliy-huquqiy shakllari.

Transmilliy moliyaviy banklar (TNB); mohiyati, mezonlari, xususiyatlari, vazifalari, xizmatlari, rivojlanish strategiyalari. TNBning tashkiliy va tashkiliy shakllari. Banklararo birlashmalar. Investitsiya fondlari, sug'urtat MNKlari, pensiya fondlari. Offshore banking. XXI asrda moliya sektorini baynalmillalashtirish va transmilliyalashtirish jarayonlarining xususiyatlari (moliyaviy globalashuv, kapitalning konsentratsiyasi va markazlashuvining kuchayishi, bank faoliyatini tartibga solish va moliya bozorlarini liberalizatsiya qilish, parchalanish, boshqaruvni markazlashtirish, xalqaro bankning tashkiliy tuzilmasidagi o'zgarishlar va global moliyaviy konglomeratlarning shakllanishi). Bank sektorini raqamlashtirish va banklarni transformatsiya qilish (bankni vositachidan xizmat ko'rsatish zanjirining bo'g'iniga aylantirish, yangi xizmatlarga ega raqamli banklar va neo-banklarning paydo bo'lishi, banklarning IT-kompaniyalar bilan hamkorligi).

12-Mavzu. Xalqaro tarmoq iqtisodiyoti. Rivojlanayotgan bozor mamlakatlari MNKning global ishlab chiqarish va tarqatish tarmoqlariga qo'shilish strategiyalari

Xalqaro tarmoq iqtisodiyoti tushunchasi, shakllanish shartlari, rivojlanish oqibatlari. Dunyo davlatlarining xalqaro ixtisoslashuvini o'zgartirish. Iqtisodiy rivojlanish markazini bozorlari rivojlanayotgan mamlakatlarga o'tkazish. Qayta sanoatlashtirish jarayonining mamlakatlarning xalqaro ixtisoslashuviga ta'siri.

	<p>iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish muammolari: nazariya va amaliyot. -Toshkent. "Konsauditinform", 2016.</p> <p>8. Axunova G.N., Shamsiyeva N.N. Raqobat strategiyasi (o'quv qo'llanma). - Toshkent: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2021.</p> <p>Axborot manbaalari</p> <p>9. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi portali</p> <p>10. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi Hukumat portali</p> <p>11. www.imv.uz- O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi rasmiy sayti.</p>
7.	<p>Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan</p> <p>Fan/modul uchun mas'ullar:</p> <p>Salamov I.– SamDVMChBU, "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasidotsenti, iqtisod fanlari nomzodi</p> <p>Kudratov R.T. – SamDVMChBU "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasidotsenti katta o'qituvchisi, iqtisodiyot fanlari nomzodi</p>
9.	<p>Taqirizchilar:</p> <p>1. Mirzayev K.J.- Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasidotsenti, i.f.d., professor</p> <p>2. Alikulov A.I. – Samarqand davlat veterinariya, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti, Buxgarteriya hisobi va audit kafedrasidotsenti, i.f.d.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kichik guruhlarda ishlash; • loyiha ishi bajarish; • mustaqil ishlarni bajarish; • taqdimot tayyorlash; • turli darajadagi testlarni yechish; • so'rov o'tkazish.
5.	<p>VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishini muvaffaqiyatli topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ismailova N.S., Shagazatov U.U. Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar. Darslik. –T.: IQTISODIYOT, 2019. -244 b. 2. Sirajiddinov N. Xalqaro iqtisodiyot. Birinchi qism. Tashqi savdo nazariyasi va siyosati. Darslik. – T.: —IQTISODIYOT, 2019. – 181 b. 3. Vaxabov A.V., Tadjibayeva D.A., Xajibakiyev Sh.X. Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar: Darslik . - T.: Baktriapress, 2015. 119 , 4. Paul A. Samuelson, William D. Nordhaus. Economics. 19th Edition. McGraw Hill Companies. USA. 2015. 5. Pashkovskaya M.V., Gospodarik Y.P. Mirovaya ekonomika. -4-ye izd., pererab. I dop.-M.: Universitet —Sinergiyal, 2017.-768s. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. - Toshkent: "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet. 2. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. -Toshkent: "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet. 3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. -Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet. 4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. Toshkent: "O'zbekiston", 2023. – 398 bet. 5. Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. Toshkent: "O'zbekiston", 2024. - 481 bet. 6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasi" PF-5847-son sonli Farmoni. 7. R.O.Alimov, A.F.Rasulov, A.M.Qodirov va boshqalar. O'zbekiston

Global qiymat zanjirlari (GQZ) ishlab chiqarishni tarmoq tashkil etish shakli sifatida: konseptsiya, GQZ turlari, jalb qilish usullari, GQZ aloqalarini qayta qurish modellari. Jahon iqtisodiyotida qo'shilgan qiymat harakatining tahlili: baholash ko'rsatkichlari (to'g'ri va teskari vertikal ixtisoslashuv, parchalanish indeksi yoki mamlakatning GQZ dagi ishtiroki, alohida tarmoqlar uchun GVC darajasi indeksi). GQZ da ishtirok etishning ijobiy va salbiy oqibatlari. Global ishlab chiqarish va tarqatish tarmoqlari integratsiyaning mohiyati, xususiyatlari, tuzilishi, shakllari, o'rtasidagi farqlar, rivojlanishining jahon tendentsiyalari.

Tarqalgan ishlab chiqarish tizimidagi zarbalar konteksti, Moslashish uchun xalqaro biznes strategiyalari, Rivojlanayotgan bozor mamlakatlari MMKlarning global ishlab chiqarish va tarqatish tarmoqlariga integratsiyalashuv strategiyalari. Ishlab chiqarishni mahalliy/ashirishning roli va turlari.

13-Mavzu. O'zbekiston Respublikasida xalqaro biznesning rivojlanishi

O'zbekiston Respublikasining iqtisodiy xavfsizligi va uni ta'minlash yo'nalishlari. O'zbekiston Respublikasining xalqaro ixtisoslashuvi. O'zbekiston Respublikasining tashqi iqtisodiy rivojlanish strategiyasi. Ekspertga yo'naltirilgan va import o'rmini bosuvchi iqtisodiy modelni, iqtisodiy munosabatlarning transmilliy ishlab chiqarish va investitsiya modelini shakllantirish. Xalqaro ishlab chiqarish kooperatsiyasi.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

III.1. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "Xalqaro iqtisodiyot va biznes " kursining predmeti va metodikasi.
2. Jahon iqtisodiyoti. Xalqaro biznesning biznes muhiti.
3. Mamlakatning milliy iqtisodiy xavfsizligi
4. Xalqaro mehnat taqsimoti(XMT) va uni raqamlashtirish sharoitida modifikatsiya qilish
5. Jahon iqtisodiyotida baynalmillashuv va transmilliylashuv
6. Xalqaro iqtisodiy integratsiya va xalqaro hududiylashuv
7. Globalashuv va globalizatsiya.
8. Jahon iqtisodiyotidagi global muammolar.
9. Davlatning tashqi iqtisodiy siyosati.
10. Xalqaro biznesni davlatlararo tartibga solish.
11. Xalqaro biznesni rivojlantirish strategiyalari.
12. Xalqaro tadbirkorlikning (biznesning) tashkiliy-iqtisodiy shakllari.
13. Global iqtisodiyotdagi ko'pmillatli korxonalar.
14. Xalqaro bank faoliyatining tashkiliy-huquqiy shakllari.
15. Xalqaro tarmoq iqtisodiyoti.
16. Rivojlanayotgan bozor mamlakatlari MNKarning global ishlab chiqarish tarmoqlariga qo'shilish strategiyalari.
17. Rivojlanayotgan bozor mamlakatlari MNKarning global tarqatish

	<p>tarmoqlariga qo'shilish strategiyalari.</p> <p>18. O'zbekiston Respublikasida xalqaro biznesning rivojlanishi</p> <p>19. Korxonaning tashqi iqtisodiy faoliyatini rivojlantirish strategiyasi.</p> <p>20. Korxonalar tashqi iqtisodiy faoliyatini rivojlantirish davlat tomonidan boshqarilishi.</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.</p> <p>III.II. Laboratoriya mashg'ulotlari rejalashtirilmagan</p> <p>IV. Fan bo'yicha kurs ishi rejalashtirilmagan</p> <p>V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Xalqaro iqtisodiyot va biznes" kursining predmeti va metodikasi. 2. Jahon iqtisodiyoti. Xalqaro biznesning biznes muhiti. 3. Mamlakatning milliy iqtisodiy xavfsizligi 4. Xalqaro mehnat taqsimoti(XMT) va uni raqamlashtirish sharoitida modifikatsiya qilish 5. Jahon iqtisodiyotida baynalmillashuv va transmilliylashuv 6. Xalqaro iqtisodiy integratsiya va xalqaro hududiy lashuv 7. Globalashuv va globalizatsiya. 8. Jahon iqtisodiyotidagi global muammolar. 9. Davlatning tashqi iqtisodiy siyosati. 10. Xalqaro biznesni davlatlararo tartibga solish. 11. Xalqaro biznesni rivojlantirish strategiyalari. 12. Xalqaro tadbirkorlikning (biznesning) tashkiliy-iqtisodiy shakllari. 13. Global iqtisodiyotdagi ko'pmillatli korxonalar. 14. Xalqaro bank faoliyatining tashkiliy-huquqiy shakllari. 15. Xalqaro tarmoq iqtisodiyoti. 16. Rivojlanayotgan bozor mamlakatlari MNKarning global ishlab chiqarish tarmoqlariga qo'shilish strategiyalari. 17. Rivojlanayotgan bozor mamlakatlari MNKarning global tarqatish tarmoqlariga qo'shilish strategiyalari. 18. O'zbekiston Respublikasida xalqaro biznesning rivojlanishi 19. Korxonaning tashqi iqtisodiy faoliyatini rivojlantirish strategiyasi. 20. Korxonalar tashqi iqtisodiy faoliyatini rivojlantirish davlat tomonidan boshqarilishi. <p>Mustaqil o'zlashtirilgan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan fanning</p>
--	--

	<p>xususiyatlarini hisobga olgan holda internet tarmoqlaridan foydalanib referat va uning taqdimoti, xorijiy tillardagi adabiyotlardan foydalanishi, keys-stadi, vaziyatli masalalar to'plami ishlab chiqishi tavsiya etiladi.</p> <p>3.</p> <p>VI. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: baynalmillalashtirish va transmilliylashtirish yo'nalishlari, shakllari, xalqaro mehnat taqsimotining xususiyatlari, shakllari va yangi turlari, xalqaro tadbirkorlikning tashkiliy-iqtisodiy shakllari, xalqaro biznesni rivojlantirish strategiyalari, iqtisodiy ochiqlik mexanizmlari va mamlakatning milliy iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash bilan bog'liqligi, integratsiya jarayonlarining shakllari va xususiyatlari, xalqaro hududiy lashuvning roli, ularning tadbirkorlik rivojlanishiga ta'siri, xalqaro tarmoq iqtisodiyotiga kirish uchun xalqaro kompaniyalarning mazmuni va texnologiyalari, tashqi iqtisodiy tartibga solish vositalari va usullari, korporativ narx belgilashning ichki mexanizmining xususiyatlari to'g'risida <i>tasavvurga ega bo'lishi</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> - xalqaro biznes muhitida sodir bo'layotgan jarayonlarni baholash, biznesni rivojlantirish tendentsiyalari va istiqbollarini aniqlash, mamlakatning raqobatbardoshligini baholash usullarini qo'llash, xalqaro biznesni rivojlantirish va raqamlashtirish strategiyalarining samaradorligi va istiqbollarini aniqlash, tashqi iqtisodiy tartibga solishning turli vositalari va usullaridan foydalanish, xalqaro biznesning tashkiliy-iqtisodiy shakllari rivojlanishining ijobiy va salbiy oqibatlarini baholash, xalqaro ishlab chiqarish kooperatsiyasi istiqbollarini bashorat qilish va kompaniya va mamlakatlarining xalqaro ixtisoslashuvini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; - transmilliylilik, faoliyatni baynalmillalashtirish, tarmoqni taqsimlash, parchalanish, globalashuv indekslarini hisoblash va tahlil qilish usullari, iqtisodiyotning ochiqlik darajasi, mamlakatning xalqaro raqobatbardoshlikka qo'shilish darajasi ko'rsatkichlarini tahlil qilish ko'nikmalari, taqsimlangan ishlab chiqarish tizimidagi zarbalar sharoitida xalqaro biznesning barqarorligini oshirish, moslashish strategiyalari, milliy iqtisodiyotning xalqaro raqobatbardoshligini tahlil qilish usullari, kompaniyalarni qo'shilish va qo'shilishdan himoya qilish mexanizmlari, dempingga qarshi va kompensatsiya tekshiruvlarini o'tkazish tartibi, xalqaro biznes rivojlanishini tartibga solish vositalari va usullarini qo'llash <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.</i> <p>4.</p> <p>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish; • esse, tezis va maqolalar yozish; • vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) yechish; • jarayonli-yo'naltirilgan ta'lim; • muhokamalarda ishtirok etish;
--	---